

Nieuwsbrief WBG Waalwijk

Achtste jaargang, nummer 4 2017

Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk
werkzaam in de gemeenten Waalwijk en Heusden
onder begeleiding van het Brabants Landschap

Coördinatoren: Harry Keijzer Henk Bergmans
tel. 0416-335156 tel. 0416-338856
harry.keijzer@zonnet.nl h.th.bergmans@home.nl

26 juni 2017

Het veldwerk van het weidevogelseizoen 2017 is weer voorbij.

Dit seizoen zijn we met zijn allen weer heel actief bezig geweest. 'We' betekent in dit geval 33 personen. Helaas hebben lopende het seizoen Lau Snels en Willy van Sambeek onze groep om persoonlijke redenen verlaten. Vanaf deze plaats nogmaals dank voor jullie gemotiveerde langdurige inzet en vriendschap in de groep. Daarnaast waren er ook enkele personen die vanwege gezondheidsproblemen tijdelijk moesten afhaken. Onze nestor Ad Rijken, die met zijn fiets viel en daarbij nogal wat schade opliep, was er één van. Hij voelt zich inmiddels hersteld: "Ik loop weer als een kievit!" vertelde hij enkele dagen geleden.

Half juni hadden zes van onze zeven groepen het veldwerk voor het seizoen 2017 afgerond. Groep 2 had toen nog vier kievitslegsels, waarvan het broedresultaat op zich liet wachten. Inmiddels zijn de resultaten hiervan ook bekend. Dat is best aan de vroege kant. Dit kwam door het mooie en droge voorjaar waardoor de boeren vroeg aan de slag konden op hun akkers en daarmee samenhangend, dat een deel van de kieviten een vroege start voor hun tweede legsel had. Wat een verschil met vorig jaar, toen we een extreem nat voorjaar hadden met alle consequenties van dien. Eind juni waren er toen nog veel natte akkers met bovendien slecht ogende gewassen. Groep 1 kon in dat jaar

Vroeg in het voorjaar

Foto Harry Keijzer

als laatste pas op 13 juli het veldwerk afronden. Nu zien de maïsakkers, maar ook percelen met andere gewassen en de graslanden, er goed uit. Een paar flinke regenbuien zouden nu trouwens wel heel welkom zijn!

Alle groepen hebben hun laatste gegevens geüpload naar de site van 'Boerenlandvogels Nederland'. Antoon Muskens heeft de eindcontrole gedaan en dus kunnen we de balans opmaken. Even leek het er op dat we dit jaar, evenals de voorgaande twee jaren, weer op 221 legsel zouden blijven steken, maar we zijn toch wat hoger uitgekomen. We vonden er 231. Ook nu zijn de soortenverdeling en de verliespercentages weer duidelijk anders dan vorig jaar. Vooral het verliespercentage door predatie is hoog! De aantallen gevonden nesten per groep lagen wat dichterbij elkaar dan we gewend zijn. We kunnen ook dit jaar terugzien op een goede samenwerking met onze agrariërs. We blijken met hun en onze inspanningen de weidevogelpopulatie in ons gebied nog steeds op peil te kunnen houden. Hopelijk wreekt zich het hoge verliespercentage van dit jaar niet in de komende jaren!

Dick Pol gaf door dat hij op 25 juni op de Gorseweide een scholekster met jongen zag. Ook had hij het sterke vermoeden dat er nog enkele Kieviten met pullen zaten. Verder zag hij langs de Hooibroeksesteeg een wulp met een jong. De laatste weken zijn er geen andere meldingen van jonge weidevogels gedaan. Omdat we weinig scholekster- en wulpennesten hebben gevonden, is dat voor die vogels niet zo bijzonder, maar wat meer Kievitpullen was toch wel fijn geweest. Als je nu door ons gebied rijdt, zie je amper nog Kieviten. Kennelijk hebben ze zich al aangesloten bij groepen. Met de grutto blijft het slecht gaan. We zien er af en toe nog wel enkele vliegen, maar daar houdt het dan ook mee op. Hierna gaan we nader in op de resultaten van onze zeven afzonderlijke groepen en het totaalresultaat. Waar getallen tussen haakjes () geplaatst zijn, betreft het de gegevens van vorig jaar.

Resultaten

Groep 1 o.l.v. Antoon Muskens

In de Buitenpolder van Baardwijk vond deze groep in totaal 56 (61) nesten. Iets minder dus dan vorig jaar, maar nog steeds heel mooi. Zij vonden, net als vorig jaar, de meeste nesten van onze zeven zoekgroepen. Het ging om 49 legsel van de Kievit, 1 scholekster, 1 wulp, 1 Canadese gans, 2 knobbelzwanen en 2 meerkoeten.

Kievit

Foto Gerard van Mierlo

Wulp

Foto Gerard van Mierlo

Scholekster

Foto Addy Pullens

Er gingen hier totaal 17 legsels verloren, te weten 14 Kievitsnesten, door predatie (8), verlaten (3) en werkzaamheden (3). Het nest van de Canadese gans werd gepredeerd en de twee meerkoetennesten zijn verlaten. Er is 70% van de legsels uitgekomen. Dit wordt nog net als voldoende aangemerkt om de populatie in stand te houden. Maar voor onze begrippen is het, gezien de ervaringen van de laatste jaren, aan de lage kant. Hoe goed agrariërs ook meewerken, tegen predatie is niet op te boxen. Verder blijft er de druk op het gebied door industriële uitbreidingen. De vorig jaar gestarte bouwactiviteiten bij Bol.com naderen hun voltooiing en nieuwe staan op stapel. Ook zullen werkzaamheden aan en bij de Maasroute een negatieve invloed op het beschermingswerk hebben. Lopende het seizoen werden hier verder weinig vermeldenswaardige andere akker- en weidevogels waargenomen.

Groep 2 en de grasgroep o.l.v. Ad Hooijmaijers

Zoals al eerder vermeld gebruikte de groep dit jaar naast het haar vertrouwde gebied tussen de Valkenvoortweg en het Afwateringskanaal, ook een gebied ten westen van het industrieterrein van Waalwijk. Het bleek heel moeilijk om hier in contact te komen met de gebruikers van de percelen. Er werd dan ook vaak zonder loopvergunning gewerkt. Het nieuwe gebied leverde de groep een verviervoudiging aan legsels op, te weten 32(8). Het betrof 28 Kievitsnesten, 2 van een wulp, 1 scholekster en 1 Canadese gans. Hier is 71% van de legsels (22) uitgekomen (20x Kievit, 1x scholekster en 1x wulp). Er werd 1 Kievitsnest gepredeerd. Van één Kievitsnest is de uitkomst niet bekend. De overige 8 nesten (6x Kievit, 1x Canadese gans en 1x wulp) gingen door werkzaamheden verloren. Het feit dat er niet tijdig afspraken gemaakt konden worden met de gebruikers eiste zijn tol. Door inspanningen van Antoon Muskens zijn inmiddels de namen van de gebruikers van de zoekpercelen bekend. Hij zal de gegevens alsnog correct op de site Boerenlandvogels Nederland invoeren. Volgend jaar kan deze informatie natuurlijk goed gebruikt worden.

De groep spotte in het nieuwe gebied verder ondermeer de tapuit, roodborsttapuit, putter en gele kwikstaart, maar ook reeën en veel vlinders (kleine vos).

De grasgroep kon, bij afwezigheid van wulpen en grutto's in andere deelgebieden, weer geen bijdrage leveren aan de resultaten van andere groepen.

Kieviten in hun element!

Foto's Aad van der Pol VWG De Kulert Deurne

Groep 3 o.l.v. Henk Pijnappels

Zij vonden tussen de Provinciale weg en de Bergsche Maas op de percelen van boer Kuijpers totaal 29 (32) nesten, allemaal van de Kievit. Het totale aantal nesten ligt ongeveer in de lijn zoals de groep die gewend is. Hiervan zijn echter maar 8 nesten (28%) uitgekomen. De rest ging verloren door bewerkingen (1), verlating (2), maar vooral door predatie (18). Aanvankelijk dacht de groep aan predatie door mensen/eierrapers. Tijdens enkele zoekochtenden in mei bleek dit echter niet zo te zijn. Toen liet de kraai zich hier als de grote boosdoener zien. In de vorige nieuwsbrief deden we uitgebreid verslag van de ervaringen met de kraai van de groep.

Op en nabij de akkers hier werden ondermeer gesignaleerd: gele kwikstaarten, enkele wulpen, scholeksters en patrijzen.

Groep 4 o.l.v. Sonja van de Hurk

Op het westelijke deel van het Herptsche Veld scoorde deze groep met slechts 11 (36) Kievitsnesten, het laagst van onze groepen, maar ook in hun bestaan. Dit jaar veel minder dan in de twee afgelopen jaren, waarin 2015 met 48 nesten een topjaar was. Er zijn 7 legsels uitgekomen, Er zijn er 4 verloren gegaan, 2 door predatie en 2 door bewerking. Het uitkomstpercentage is 64. Het geringe aantal legsels baart de groep zorgen. Mogelijk waren de groenbemesters hier debet aan, of de vele werkzaamheden die de gebruiker hier uitvoerde (naast normale akkerbewerkingen het verwerken van enkele gronddepots) of stond het gewas, aardappelen, de Kieviten niet aan. We weten het niet, maar hopen volgend jaar weer op meer succes. De groep spotte ook gele kwikstaarten, enkele wulpen en grutto's en een graspieper.

Een aardappelakker van groep 3 op 25 juni

Foto Marjan Keijzer

Groep 5 o.l.v. Stans van Dongen

Op percelen langs de Overstortweg en Ookweg, maar vooral op het oostelijke deel van het Herptsche Veld werden 30 (25) nesten gevonden. Allemaal van de kievit. Hiervan zijn 19 legsels (63%) uitgekomen. Drie nesten gingen verloren door bewerkingen en 8 door predatie. De groep is heel blij met de medewerking van de boeren op het Herptsche Veld. Ondanks de vele bewerkingen, werd daar geen schade door opgelopen. Bij onze biologische varkensboer, Niels van Engelen, werd naast de gebruikelijke bewerkingen de maïs ook nog drie keer gewiedegd. Dankzij tijdige berichtjes hierover konden de legsels steeds op tijd verlegd/gespaard worden en kwamen ze uit. De groep signaleerde verder ondermeer patrijzen, watersnippen, boerenzwaluwen, scholeksters, gele en witte kwikstaarten en ooievaars.

Groep 6 o.l.v. Henk Bergmans

Op het noordelijke deel van de Gorseweide werden 36 (27) nesten gevonden. In tegenstelling met vorig jaar (halvering van het aantal legsels), is hier gelukkig weer sprake van een toename van het aantal legsels. Het ging om de volgende nesten: 32 keer kievit, 1 roodborsttapuit, 2 scholeksters en een wilde eend. Van deze legsels zijn er 30 uitgebroed (27x kievit, 1x roodborsttapuit en 2x scholekster). Het nest van de wilde eend is bij werkzaamheden gesneuveld. Vijf kievitslegsels gingen verloren, 1 door predatie, 3 door werkzaamheden en 1 door verlating. Eén en ander levert een uitkomstpercentage van 83 op. Ook hier goede medewerking van de boeren. Hopelijk trekt het resultaat volgend jaar nog wat verder aan. Op dit deel van de Gorseweide werden ook watersnippen, enkele grutto's, een koppel patrijzen, gele en witte kwikstaarten en een ooievaar gespot.

Groep 7 o.l.v. Dick Pol

Op het zuidelijke deel van de Gorseweide werden 37 (32) nesten gevonden. Dus weer een kleine vooruitgang. Het betrof 34 kievitsnesten en 3 scholeksterlegsels. Deze legsels zijn, op 3 van de kievit na, allemaal uitgebroed. Er ging 1 kievitsnest verloren door predatie, 1 door werkzaamheden en 1 door verlating. De uitkomst was hier 92%, een heel goed rendement van het beschermingswerk. De groep was ook dik tevreden over de medewerking van de boeren. Vanuit het gebied werd lopende het seizoen ook nog melding gemaakt van een roodborsttapuit en tureluur, een koppel patrijzen en de ooievaars die op het Landgoed Pax broeden.

Eindresultaat van dit seizoen

We hadden dit jaar een weidevogelseizoen met voor de boeren aanmerkelijk betere weersomstandigheden dan vorig jaar. De akkers waren voor hen goed begaan- en bewerkbaar, met voldoende vocht en goede temperaturen, zeker aanvankelijk. Aan het einde van ons weidevogelseizoen was het voor hen te droog. Vanuit onze groepen kwamen er in april, door het goede weer (?), nog al wat klachten over de weelderig groeiende groenbemesters, die de kieviten onvoldoende nestgelegenheid boden. Dankzij ons aller inzet en de goede medewerking van onze agrariërs komen we tot het volgende

totaalresultaat. Samen vonden we 231 (221) nesten verdeeld over 8 vogelsoorten. Het hoogste aantal uit ons bestaan. Een record! In onderstaand staatje het totaaloverzicht.

Soorten 2017	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verlaten
Canadese gans	2	2	0	2	0	1	1	0
Kievit	213	212	147	65	69,3	39	19	7
Knobbelzwaan	2	2	2	0	100	0	0	0
Meerkoet	2	2	0	2	0	0	0	2
Roodborsttapuit	1	1	1	0	100	0	0	0
Scholekster	7	7	7	0	100	0	0	0
Wilde eend	1	1	0	1	0	0	1	0
Wulp	3	3	2	1	66,7	0	1	0
Totaal	231	230	159	71		40	22	9
% van bekend resultaat			69,1	30,9	69,1	17,4	9,6	3,9

Wat de kievitslegsels betreft, we vonden er meer dan in enig jaar hiervoor. Tot nu toe was 2015, met 207 nesten, ons beste kievitsjaar. Dus nu met 213 ook hier een record! Dat is natuurlijk ook te danken aan de activiteiten van groep 2 in het nieuwe gebied ten westen van het industrieterrein. Het aantal wulpen- en scholeksterlegsels is licht teruggevallen in vergelijking met de afgelopen jaren. De andere legsels, te weten van de Canadese gans, knobbelzwaan, meerkoet, roodborsttapuit en wilde eend, vormen voor ons een prettige 'bijvangst', zoals ze in de visserij zeggen. Het totale aantal legsels is met 10 gestegen. Het aantal soorten akker- en weidevogels is 3 minder dan vorig jaar. Wij hadden nu geen nesten van gele kwikstaart, patrijs en waterhoen.

Teleurstellend is het betrekkelijk lage uitkomstpercentage van 69. We moeten terug gaan naar 2013 en 2008 en de jaren daarvoor om scores van 70 of lager tegen te komen. Verliezen van 30% of meer werden toen ook vooral door predatie en/of bewerkingen veroorzaakt. Het verlies hierdoor was dit jaar 27%, vorig jaar was dat maar 5%!

Op de volgende pagina nog een overzichtje met de resultaten per groep. Gemiddeld ruim 30 legsels per groep, met één uitschieter omhoog en één omlaag.

Gele kwikstaart

Foto Gerard van Mierlo

Cijfers per groep 2017

Groep	Legsels	Bekend	uit	Niet uit	niet uit <-----> niet uit		
					predatie	werk	verlaten
1. Antoon	56	56	39	17	9	3	5
2. Ad	32	31	22	9	1	8	
3. Henk P.	29	29	8	21	18	1	2
4. Sonja	11	11	7	4	2	2	
5. Stans	30	30	19	11	8	3	
6. Henk B.	36	36	30	6	1	4	1
7. Dick	37	37	34	3	1	1	1
Totaal	231	230	159	71	40	22	9
Percentages	100		69,1	30,9	17,4	9,6	3,9

En verder

Invoeren legselgegevens met de PDA

In eerdere nieuwsbrieven schreven we over de invoerproblemen met onze PDA's. In het kort kwam het er op neer dat Boerenlandvogels Nederland probeert het invoersysteem voor hun site doorlopend te verbeteren. Daarbij concentreren zij zich op de invoer met de smartphone (met internet). Die blijkt inmiddels heel veel gebruikt te worden. Het gebruik van PDA's is in vergelijking daarmee vrij beperkt en wordt nu de dupe van deze verbeterstrategie. Inmiddels is het ons duidelijk, dat we mee zullen moeten gaan in deze nieuwe ontwikkeling. Gezien de aard van de problemen betekent dit het gebruik van één PDA door steeds één en dezelfde groep, waarbij het de vraag is hoelang dit nog goed blijft gaan. We verwachten dat we geleidelijk aan over zullen moeten stappen op de smartphone of het boekje moeten blijven gebruiken. We zullen dit onderwerp aan de orde stellen op onze evaluatieavond aan het einde van dit seizoen en dan samen bezien hoe we verder gaan met de invoer van legselgegevens op de landelijke site.

Evaluatieavond

Ook dit jaar houden we weer onze evaluatieavond. Vermoedelijk half september. Een nader bericht hierover volgt. Intussen wensen wij jullie allemaal zonnige en hele fijne zomermaanden en voor zover (nog) aan de orde een heel goede vakantie!

26 juni 2017, Henk Bergmans en Harry Keijzer